

अनुदानित आश्रमशाळा नवतळा, ता.चिमूर,
जि.चंद्रपूर ही कायमस्वरूपी बंद करण्यात
आलेली अनुदानित आश्रमशाळा बहुउद्देशीय
शिक्षण संस्था वनसडी ता.कोरपना जि.चंद्रपूर या
संस्थेस हस्तांतरित करुन त्याच ठिकाणी
चालविण्यास मान्यता देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: अआशा-२०१८/प्र.क्र.१२५/का-११
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
तारीख: १० डिसेंबर, २०२०

वाचा :

- १) आदिवासी विकास विभाग, शासन आदेश क्र.अपिल-२०११/प्र.क्र.१२२/का-११,
दि.२८.०६.२०१६.
- २) आदिवासी विकास विभाग, शासन आदेश क्र.अपिल-२०११/प्र.क्र.१२२/का-११,
दि.१४.०२.२०१८.
- ३) आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक यांचे आदेश क्र.अआशा
२०१८/ प्र.क्र.४६/का-०७(१)/५३१२, दिनांक ०२.०८.२०१८.
- ४) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.अआशा-२०१८/प्र.क्र.१२५/का-११,
दि. २८.०१.२०१९.
- ५) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.अआशा-२०१८/प्र.क्र.१२५/का-११,
दि. १७.०९.२०१९.
- ६) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास , नागपूर यांचे पत्र क्र.शिक्षण-२०१८/प्र.क्र.१८/का-(३)४
/५८२२/२०२० दिनांक १३.११.२०२०.

प्रस्तावना :

प्रज्ञा प्रगती सेवा मंडळ, नेरी, जि.चंद्रपूर या संस्थेस नवतळा, ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर येथे
अनुदानित आश्रमशाळा सुरु करण्यास शासन निर्णय दिनांक १९ मार्च, १९९९ अन्वये मंजूरी देण्यात
आली होती. तसेच शासन निर्णय दिनांक ६ फेब्रुवारी, २००७ अन्वये सदर आश्रमशाळेस श्रेणीवाढ करुन
माध्यमिक आश्रमशाळा मंजूर करण्यात आली होती. सन २००९-१० च्या आकस्मिक तपासणीमध्ये
विविध गंभीर त्रुटी आढळून आल्याने आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी दि.२२.२.२०११
रोजीच्या आदेशान्वये प्रज्ञा प्रगती सेवा मंडळ, नेरी द्वारा संचलित मौजे नवतळा, ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर
या अनुदानित आश्रमशाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द केली. सदर आश्रमशाळेची मान्यता रद्द
करण्याबाबतचे आयुक्तांचे दि.२२.२.२०११ चे आदेश शासनाच्या दि.२८.६.२०१६ च्या आदेशान्वये
कायम ठेवण्यात आले.

२. सदर प्रकरणी संस्थेने मा.उच्च न्यायालय, नागपूर येथे दाखल केलेल्या रिट याचिका क्र.३९६४/२०१६ वर “याचिकाकर्त्यांना सुनावणीची एक संधी देण्यात यावी व त्यानंतर पुढील आदेश व्हावेत” असे आदेश दिनांक ०२ मार्च, २०१७ रोजी मा.न्यायालयाने दिले. त्यानुसार संस्थाचालकांना ५ वेळा सुनावणीची संधी देण्यात येऊनही संस्थाचालक सुनावणीस उपस्थित न राहिल्याने एकतर्फी निर्णय घेण्यात येऊन प्रज्ञा प्रगती सेवा मंडळ, नेरी, जि.चंद्रपूर संचलित अनुदानित आश्रमशाळा नवतळा, ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर या आश्रमशाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द करण्याबाबतचे शासनाचे दिनांक २८.०६.२०१६ रोजीचे आदेश कायम ठेवण्याचा निर्णय शासनाच्या दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या आदेशान्वये घेण्यात आला. सदर आदेशाविरुद्ध प्रज्ञा प्रगती सेवा मंडळ, नेरी या संस्थेने मा. उच्च न्यायालय, नागपूर येथे याचिका क्र.२७७१/२०१८ दाखल केली. सदर याचिका मा. उच्च न्यायालयाने दि. १६.०७.२०१८ च्या आदेशान्वये खारीज केली आहे.

३. दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या आदेशान्वये कायमस्वरूपी मान्यता रद्द करण्यात आलेली अनुदानित आश्रमशाळा नवतळा, ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर ही शाळा आश्रमशाळा संहितेतील नियम क्र.२.६१ नुसार तसेच आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय दि.०७.०३.२०१३ मधील निकष व कार्यपद्धतीनुसार अन्य संस्थेस चालविण्यास देण्यासाठी वृत्तपत्रात जाहिरात देण्यात आली. त्यानुसार सदर शाळेसाठी एकूण ३ इच्छुक संस्थांनी आपले प्रस्ताव सादर केले. त्यापैकी गुणवत्तेनुसार आदिवासी शैक्षणिक संशोधन संस्था सडक अर्जुनी, ता.सडक अर्जुनी, जि.गोंदिया या संस्थेस सदर आश्रमशाळा हस्तांतरीत करण्याबाबत दिनांक २८.०१.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली. शासनाच्या या निर्णयाविरुद्ध बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था वनसडी ता.कोरपना जि.चंद्रपूर या संस्थेच्या सचिवांनी मा.उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठात याचिका क्र.१०७०/२०१९ दाखल केली. सदर याचिकेच्या अनुषंगाने मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक २१.०६.२०१९ च्या आदेशान्वये अनुदानित आश्रमशाळा नवतळा ही आश्रमशाळा आदिवासी शैक्षणिक संशोधन संस्था, सडक अर्जुन या संस्थेस हस्तांतरीत करण्याबाबतचा शासन निर्णय रद्द केला व या प्रकरणी नियमानुसार पुढील कार्यवाही करणेबाबत आदेशीत केले. मा.उच्च न्यायालयाच्या या आदेशाच्या अनुषंगाने व आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आदिवासी शैक्षणिक संशोधन संस्था, सडक अर्जुन संचलित अनुदानित आश्रमशाळा नवतळा या आश्रमशाळेची मान्यता न्यायालयाच्या आदेशापासून रद्द करण्याचा निर्णय दिनांक १७.०९.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला. अनुदानित आश्रमशाळा नवतळा ही शाळा प्रस्तावातील उर्वरित दोन संस्थांपैकी एका संस्थेस हस्तांतरीत करून चालविण्यास देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :

अनुदानित आश्रमशाळा नवतळा, ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर (इयत्ता १ ली ते १० वी) ही आश्रमशाळा खालील अटीच्या अधिन राहून बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था, वनसडी ता.कोरपना जि.चंद्रपूर या संस्थेस गुणवत्तेच्या आधारवर हस्तांतरीत करून मा.नवतळा, ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर या ठिकाणी अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांसाठी चालविण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

- (१) बालकांचा सक्तीचा व मोफत शिक्षणाचा अधिकार, अधिनियम, २००९ अंतर्गत व आश्रमशाळा संहिता २०१९ मध्ये नमुद करण्यात आलेल्या सोयी-सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
- (२) स्वयंसेवी संस्थेने शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचा-यांची नियुक्ती करतांना शासनाने विहित केलेल्या अटी-शर्ती व नियमांचे पालन करावे. विहित अर्हताप्राप्त कर्मचा-याची नेमणूक न केल्यास संस्थेस देय असलेले अनुदान अनुज्ञेय असणार नाही. प्रकरणपरत्वे आश्रमशाळेची मान्यता रद्द करण्यात येईल. अप्रशिक्षित शिक्षक उमेदवारांची नियुक्ती केल्यास त्यांच्या वेतनाची जबाबदारी शासनाची राहणार नाही व त्याची सर्वस्वी जबाबदारी संस्थेची राहिल याची नोंद घ्यावी.
- (३) संस्थेने आश्रमशाळेत वर्गखोल्या व निवासाची स्वतंत्र इमारतीमध्ये व्यवस्था करावी. तसेच इमारतीमध्ये मानकाप्रमाणे स्नानगृहे, शौचालय व इतर सुविधा उपलब्ध करून द्याव्यात. शुध्द पाण्याची आवश्यक त्या प्रमाणात व्यवस्था उपलब्ध करून द्यावी. तसेच अन्य आवश्यक पायाभूत सोयीसुविधा उपलब्ध करून द्याव्यात.
- (४) संस्थेने हमीपत्र दिल्याप्रमाणे आश्रमशाळेसाठी (मुलां मुलींच्या वसतीगृहासह) स्वतःची स्वतंत्र इमारत विहित कालावधीत निर्माण करावयाची आहे. संस्थेस इमारत भाडे अनुदान अनुज्ञेय राहणार नाही.
- (५) संस्थेस शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या सुत्रानुसार व नियमानुसार अनुदान अनुज्ञेय राहिल.
- (६) संस्थेस सदर आश्रमशाळा अन्य संस्थेस परस्पर चालविण्यास देता येणार नाही.
- (७) आश्रमशाळा संहिता व वेळोवेळी निर्गमित झालेल्या व होणाऱ्या आदिवासी विकास विभागाच्या अनुदानित आश्रमशाळेसंबंधीचे आदेशाचे पालन करणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
- (८) बंद करण्यात आलेल्या आश्रमशाळेतील ज्या कर्मचाऱ्यांचे आतापर्यंत समायोजन झालेले नाही त्या कर्मचाऱ्यांचे समायोजन सदर शाळेत करणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
- (९) वित्त विभागाच्या दिनांक ०४.०५.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये पदभरतीवर निर्बंध आहेत. सदर निर्बंध शिथिल झाल्यानंतरच संस्थेने प्रकल्प अधिकारी/अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपुर यांच्या पुर्वमान्यतेने विहित पद्धतीने पदभरती करावयाची आहे.
२. शासनाने विहित केलेल्या अटी, शर्ती व नियमांचे पालन न केल्याचे निदर्शनास आल्यास तसेच उपरोक्त आश्रमशाळेबाबत गैरव्यवहार / गैरव्यवस्थापन याबाबत तक्रारी आल्यास बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था, वनसडी ता.कोरपना जि.चंद्रपूर या संस्थेस हस्तांतरित करण्यात आलेल्या अनुदानित आश्रमशाळा नवताळा, ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर या आश्रमशाळेची मान्यता रद्द करण्यात येईल.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२०१२१११३१७२०४८२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु. ना. शिंदे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. राज्यमंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. सचिव (आदिवासी विकास विभाग) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
४. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक.
५. जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर.
६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर.
७. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर.
८. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
९. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमूर, जि.चंद्रपूर.
१०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, चंद्रपूर.
११. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
१२. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
१३. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद, चंद्रपूर.
१४. शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, चंद्रपूर.
१५. विभागीय सहसंचालक (शिक्षण), नागपूर.
१६. अध्यक्ष/सचिव, बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था, वनसडी ता.कोरपना, जि.चंद्रपूर
१७. निवड नस्ती (का.११).